

Philippe de Spoelberch, dendroloog met een droom

Wilt u in het kort vertellen wie u bent, hoe oud u bent en waar uw werkzame leven uit bestond?

Ik ben Philippe de Spoelberch, geboren op 23 mei 1941 als tweede in een gezin met vijf kinderen. Wij woonden oorspronkelijk in Brussel. In 1955 verhuisden we naar het domein dat vroeger eigendom was van de familie Artois. In 1963 ben ik getrouwd en in 1967 met mijn vrouw en onze twee kin-

deren naar Amerika gegaan. Drie jaar later zijn we op domein Herkenrode gaan wonen. Ik ben toen aan de slag gegaan bij Artois, het familiebedrijf waar ik mijn hele leven werkzaam ben geweest.

Wat voor opleiding op dendrologisch gebied hebt u gehad?

Ik ben aan de universiteit van Leuven afgestudeerd als bio-ingenieur voedingsindustrie. In de eerste twee jaar van de studie volgde ik ook de basisopleiding voor botanica. Daarna heb ik in Amerika de studie Master of Business Administration gevolgd. In die tijd bezocht ik al botanische tuinen. Om planten te leren ging ik, terug in België, naar de arboreta Tervuren en Groenendaal. Alleen op stap, boeken mee en zo heb ik ze leren kennen en waarderen.

Waar komt de liefde voor de dendrologie vandaan, wie heeft u geïnspireerd?

Mijn vader heeft mij enorm geïnspireerd; hij had een grote interesse in bomen en bosbouw. Ik hielp hem bij de bosbouw en de heraanplant van jonge bomen op het domein (beuken, Corsicaanse den, Douglasspar enzovoort). In die tijd zag ik nog niet goed het verschil tussen een beuk en een haagbeuk, een *Picea* en een Douglasspar. In de jaren

Philippe de Spoelberch
Foto: Ineke van Teylingen

zeventig kocht ik dus van alles een beetje om het verschil duidelijk te leren.

Hoe zag in grote lijnen uw dendrologische leven er uit?

De eerste plant die ik kocht was een *Rhododendron* 'Pink Pearl' maar die heeft niet lang geleefd. Blijkbaar had ik iets fout gedaan. Bij gelegenheid maakte ik kennis met Jelena de Belder. Zij kwam op bezoek en bij de rondwandeling vroeg ze waar alle paadjes op het domein voor dienden. Ik had geen idee, ze lagen er nu eenmaal. 'Weg doen,' adviseerde zij, 'je moet in een tuin op gras lopen. Net als bij ons in Kalmthout.' Ze gaf mij in 1968 drie zaden van *Davidia*. Het tweede jaar kwamen er gelukkig vijf zaailingen tevoorschijn. Drie ervan staan nog steeds in Herkenrode.

In 1969 ben ik door de westkust van Amerika getrokken en heb ik alle grote parken bezocht. Ik had 15 *Sequoia sempervirens* meegebracht, hiervan staan er nog 11 in het park. Ze groeien per jaar 8 cm in omtrek. Zij zijn momenteel de dikste en hoogste bomen van Wespelaar.

In 1972 ben ik mijn verzameling begonnen met het aanplanten van *Abies concolor*, zelf van zaad gekweekt. We moesten alles omheinen, er liepen duizenden konijnen. Drie jaar later kwam de eerste grote aanplant van *Acer* en *Rhododendron*, afkomstig van Esveld en Hillier. In de jaren zeventig en tachtig is er een *Rhododendron* verzameling tussen de bestaande bomen in het bos geplant, de bramen bleven staan als bodembedekking. Eén hovenier moest het geheel kunnen beheren. Als ik een plant kocht, maakte ik er meteen drie stekken van om ze in de eigen kwekerij op te kweken. De hovenier zorgde in de kas voor de stekken en de zaden. Ik heb vaak zaden gekocht of gekregen bij botanische tuinen en bijvoorbeeld ook bij Chollipo in Korea.

Vanaf 1975 ben ik met verschillende groepen op reis gegaan naar de bossen in de gematigde klimaatzones op de wereld. Toen was het Nagoya Protocol nog niet van toepassing

en mochten wij zaden meebrengen. Na ruim veertig jaar heb ik veel bossen bezocht van Noord-Japan in het oosten tot Vancouver Island in het westen. Ik maakte kennis met gedreven mannen als Dick van Hoey Smith, Roy Lancaster, Alan Mitchell.

In 1986 startte de eerste belangrijke aanplant in het arboretum ten noorden van de tuin van Herkenrode. In de voorafgaande jaren waren er al bomen geplant maar die deden het niet goed omdat de oorspronkelijke weide door het vee was vertrapt. Na het graven van vijvers, creëren van heuveltjes en de aanleg van drainering kon het echte werk beginnen. Er is geprobeerd de geslachten zoveel mogelijk bij elkaar te zetten. Je vindt er groepen *Abies*, *Tilia*, *Carpinus*, *Magnolia*, *Fraxinus*, *Acer*, *Stewartia*, *Viburnum* en *Ilex*. Vanwege het grote aantal soorten staan *Quercus* en *Betula* verspreid over het domein.

Welke planten hebben uw speciale voorkeur?
Esdoorns zijn mijn lievelingsplanten, ik geniet van de kleuren, groei en bladvorm. *Stewartia* hebben ook mijn voorkeur, in het arboretum staat de volledige verzameling.

Pseudolarix amabilis

Foto: Ineke van Teylingen

Magnolia hoort er ook bij. Onder invloed van Jelena de Belder had ik mijn eerste 24 stuks gekocht. Dat werden er uiteindelijk 1200 en dat was een beetje te veel. Er staan nu 400 verschillende soorten en cultivars waaronder een grote collectie geelbloeiende zoals 'Daphne' en deels eigen kruisingen. De oorsprong van een aantal gele *Magnolia* komt van Dr. August Kehr uit Amerika. Hij was ingenieur bij het US Department of Agriculture en ontwikkelde onder andere de prachtige *Magnolia* 'Daybreak'.

Hoe kijkt u hier op terug? Heeft het u gegeven wat u verwachtte?

Met heel veel plezier kijk ik terug op de ontmoetingen die ik met andere dendrologen heb gehad. Het waren mensen met passie en sommigen waren zeer genereus.

Eigenlijk heb ik nooit iets speciaals verwacht. Mijn tuin en later het jonge arboretum waren mijn hobby. In de loop der jaren is alles uitgebreid en had ik vaak niet de rust om ervan te genieten, het was een beetje een zorg geworden. Denkend aan Harold Hillier, Dick van Hoey Smith en Robert en Jelena de Belder vind ik 'dat het nu mijn beurt is om te

geven'. Ik hoop dat veel mensen, zoals ik in mijn jonge jaren, de bomen en planten leren kennen en ervan kunnen genieten.

Wat is het leukste/opmerkelijkste wat u hebt meegemaakt?

De meest bijzondere momenten in mijn leven beleefde ik in de aanwezigheid van prachtige bomen in hun natuurlijke omgeving, zoals tussen *Sequoia sempervirens* in Muir Woods VS of tussen *Araucaria araucana* in Nahuelbuta National Park in Chili.

Ik heb ook altijd genoten van discussies met andere dendrologen. Die brachten mij soms behoorlijk in verlegenheid. Ik had in 1969 zaden van *Acer saccharum* uit Amerika meegebracht en zelf opgekweekt. Het werden prachtige exemplaren en ik was er erg trots op, maar Piet de Jong verbeterde mij want het bleek gewoon *A. platanoides* te zijn. Zo ook met mijn *Betula alleghaniensis*, die een *B. lenta* bleek te zijn ...

Stewartia malacodendron

Foto: Ineke van Teylingen

Wat is het vervelendste in uw herinnering?
Het verdwijnen van bomen én vogels. De ziekte in *Castanea*, vooral in Frankrijk, en in *Ulmus* en *Fraxinus* in West-Europa.

Vindt u het belangrijk om uw kennis, ervaring en enthousiasme met anderen te delen?

Absoluut en ik treed graag in de sporen van de mensen die ook arboreta hebben gecreëerd en toegankelijk maakten voor het publiek. De schoonheid van een boom, conifeer of heester laat ik graag aan anderen zien. Ik ben lid van de vereniging Open Tuinen van België, waarbij 220 tuinen aangesloten zijn waaronder Herkenrode. Een aantal keren per jaar is de tuin te bezichtigen. Groepen zijn op aanvraag welkom en er zijn gidsen beschikbaar.

Mensen planten te veel bomen en te dicht op elkaar. Je moet meer visie hebben. Ik vind het slecht als veel bomen op een kleine plek komen te staan, ik begin liever met een kleinere boom op een grote plek. Bomen moeten ruimte krijgen.

Er is meer en meer druk om exotische planten te verbieden. Ik kan dit begrijpen in een natuurreservaat maar in een park moet men alles kunnen planten. Het is kortzichtig om het onderscheid te maken tussen inheems of exoot. Tot slot vind ik het erg jammer dat universiteiten geen belangstelling meer hebben voor botanische tuinen.

Als u het over mocht doen, zou u dan weer dezelfde keuze maken?

Als ik echt vrij geweest was om te kiezen, had ik liever wetenschappelijk onderzoek gedaan. Dat kan op medisch vlak zijn of in de botanica. Ik vind onderzoek doen interessant en iets uitvinden, zoals nieuwe medicijnen of apparatuur, lokt me wel.

Marketing vind ik ook heel boeiend. Hoe gaan mensen om met merken? Waarom kun je een product niet verkopen? Is het merk te oud of waarom zijn de mensen niet gemotiveerd?

Zijn er nog bijzonderheden die u wilt vertellen?

Ik ben een gelukkig mens. Ik doe graag voorzichtig twee stappen vooruit én doorgaan, een stap terug is verloren tijd. Dat geldt voor alles, in mijn werk en in mijn hobby. De familiezaak is een succes geworden en daardoor heb ik ook mijn droom, op plantengebied iets moois nalaten voor de huidige en komende generatie plantenliefhebbers, kunnen verwezenlijken. Ik ben blij dat de toekomst van het arboretum sinds 2003 is veilig gesteld in de Stichting Arboretum Wespelaar. Het geheel is in goede handen bij directeur Koen Camelbeke en hoofdtuinman Christoph Crock. Alle planten zijn voorzien van een etiket en met nog drie fulltime hoveniers is de 20 ha grote tuin prima in orde. In het voorjaar heeft alles kleur, de mooiste tijd is van 15 april tot 15 mei. De herfstkleuren zijn adembenemend. □

Tilia monticola

Foto: Ineke van Teylingen

